

تقریظ نویسی، جریان سازی

در یک ژانر ادبی

به انگیزه رونمایی از تقریظ رهبر انقلاب بر کتاب «تنها گریه نکن»

	
<div><div> </div></div>	
واژه «تقریظ» در لغت‌نامه دهخدا به این معنا آمده است که: «ستودن مکتوب کسی را و تصدیق نوشتن بر آن» که در فارسی امروز به معنای نوشتن	
شاعر و پژوهشگر	

تأییدآمیز بر هر کتابی تعریف می‌شود. ستودن، تمجید کردن، ستایش کردن و مدح کردن در دل واژه تقریظ نهفته است. در فرهنگ معین نیز «تقریظ» به معنای نوشتن مطالبی در تعریف و تمجید کتاب یا نوشته‌ای آمده است.

تقریظ پیشینه کهنی دارد که با اهداف مختلفی نگاشته می‌شود و بسیاری از بزرگان دانش و ادب در روزگار ما، در کار تقریظ‌نویسی شهرت دارند لذا یکی از اهداف اصلی و اساسی در تقریظ‌نویسی، جذب مخاطبان جهت مطالعه، ترویج فرهنگ کتابخوانی، نشر و ترویج فرهنگ تحقیق و نوисندگی است.

در یک دسته‌بندی می‌توان تقریظ‌نویسی را در سه ژانر کلی تقسیم کرد. گاهی تقریظ نوعی بیان احساسات و عواطف تقریظ‌نویس است. گاهی تقریظ در جهت ارائه پیشنهاد و نقطه‌نظرات تقریظ‌نویس اتفاق می‌افتد و گاهی هم در مقوله بیان نظرات کارشناسانه و اظهارنظرهای علمی می‌گنجد.

در یک بررسی پژوهشی که شامل ۵۷ تقریظ از ۵۵ کتاب فارسی دفاع مقدس و در بازه زمانی سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ انجام شده است نشان می‌دهد که از این تعداد ۵۳ تقریظ متعلق به «حضرت آیت‌... سیدعلی خامنه‌ای»، سه تقریظ متعلق به «سردار شهید قاسم سلیمانی» و یک تقریظ متعلق به استاد محمدرضا سنقری است و از طرفی در چند سال اخیر، تقریظ بر کتاب‌های فارسی دفاع مقدس دارای بیشترین آمار است.

بی‌شک یکی از مهم‌ترین آثار و تأثیرات تقریظ‌نویسی، جریان‌سازی در یک ژانر ادبی است و همین نکته در آمار فروش کتاب کاملاً مشهود است. از سویی در مخاطب اصلی این آثار که عامه مردم هستند، جلب توجهی ایجاد کرده است لذا هم در حال عمومی‌ناشر، هم نویسنده و هم بازار نشر شعف و پیشرفت حاصل شده است.

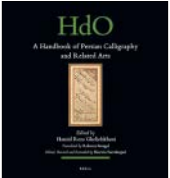
در تقریظ‌نویسی‌های رهبر انقلاب بر آثار نویسندگان با یک نگاه کلی به نوعی دیدگاه کارشناسانه و تخصصی می‌رسیم که هم به نویسنده به‌عنوان صاحب اثر کمک می‌کند و هم به مخاطب به‌عنوان کسی که قرار است هزینه مالی و زمانی برای کتاب مورد نظر داشته باشد، توجه دارد.

تقریظ رهبر انقلاب بر کتاب، صرف‌نظر از این که فرم و محتوای کتاب چه مقدار پیش‌تاز و نوآورانه است، باعث فروش کتاب در بازار آشفته نشر می‌شود و این به معنای جهت‌دهی مناسب به مخاطبان است.

لذا تقریظ، پیشنهاددهنده است و به مخاطب پیشنهاد مطالعه اثری را می‌دهد که با تحلیل و معیار صاحب فن و اهل مطالعه سنجیده شده پس یکی از نقش‌های تقریظ، نشان دادن راه و پیمودن مسیر با مخاطب است و از سویی هموار کردن مسیر برای مدیریت فرهنگی کشور است.

مدیران فرهنگی کشور به بهره‌گیری از جریان‌سازی مثبتی که تقریظ‌های رهبر انقلاب در حوزه کتاب ایجاد کرده است، می‌توانند

این جریان را در دیگر آثار و گونه‌های هنری نیز رایج کنند تا از این طریق هنرهای همجور و کم‌برخوردار در نظام فرهنگی ما با این اتفاق، رویکرد تازه‌ای را پیش گیرند چرا که در تعریف تقریظ لزوماً اثر مکتوب نیامده است و می‌توان با سیاست‌گذاری مناسب، این مسیر را هموار کرد و برای آثار دیگر هنرمندان نیز راهی تازه گشود.

«فرهنگ واژگان و اصطلاحات خوشنویسی» ترجمه شد

انتشارات بریل در لیدن هلند، ترجمه انگلیسی کتاب «فرهنگ واژگان و اصطلاحات خوشنویسی» را منتشر کرد. این کتاب را ربکا استینگل از فارسی به انگلیسی برگردانده‌است. حمیدرضا قلیچ‌خانی تالیف دوباره کتاب برای مخاطبان غیر ایرانی را از سال ۹۲ آغاز کرده بود. چاپ اول فارسی این کتاب توسط نشر روزنه منتشر شده‌است.

تقریظ رهبر انقلاب بر کتاب «تنها گریه کن» روایت زندگی

اشرف‌سادات منتظری، مادر شهید محمد معماریان، دیروز در تالار وحدت رونمایی شد

شست‌وشوی چشم و دل در روایت مادر شهید

«تنها گریه کن» به قلم اکرم اسلامی در انتشارات حماسه یاران منتشر شده‌است

	
<div><div> </div></div>	
آذر مهاجر	
ادبیات وهنر	

رونمایی از تقریظ حضرت آیت‌... خامنه‌ای بر کتاب زندگی اشرف‌سادات منتظری دیروز در آیین پاسداشت ادبیات جهاد و مقاومت در ستایش بانوان شهیدپرور، به مناسبت هفته‌کتاب و کتابخوانی در تالار وحدت، ضمن برگزاری آیین ملی تجلیل از مادران شهدا و تقدیر از نویسندگان کتاب‌های مرتبط با دفاع مقدس برگزار شد.

من اشرف منتظری هستم

مادر شهید محمد معماریان، راوی کتاب تنها‌گریه کن پشت‌تریبون ایستاد و خیلی ساده و صمیمانه گفت: سلام من اشرف سادات منتظری هستم. از قم رسیدم. از دست‌اندرکاران این جلسه متشکرم که این چندروز وقت مبارکشان را برای این مراسم گذاشتند. سفارش شما را به خانم حضرت زهرا(س) می‌کنم.

منتظری در ادامه ضمن این‌که تأکید کرد سخنگو نیست، بهتر از هر سخنگویی خاطراتش را درباره فرزندش روایت کرد. در میانه مراسم همچنان‌که مثل یک مادر بزرگ شیرین سخن، مشغول تعریف‌کردن بود، یکی از حاضران که شاید فرزند دیگری بود از میان جمعیت اشرف منتظری را به تعریف شب وداع با پسرش تشویق کرد و او با صلابت بدون صدایی که بلرزد یا بغضی‌که راه کلام را ببندد، ماجرای شهادت فرزندش را تعریف کرد و نیز خوابی‌که پیش از شهادت محمدش دیده بود. این خواب پرده‌اراز تصویر جلد کتاب و پارچه سبز بسته شده به میج پای مادر برداشت.

بزرگداشتی برای علی‌اکبر صادقی

چهارصدوهفتاد و نهمین برنامه «سینما تک» خانه هنرمندان ایران به بزرگداشت هشتاد و چهارمین زادروز استاد علی‌اکبر صادقی طراح، نقاش و انیماتور برجسته اختصاص می‌یابد. در این برنامه فیلم‌های گلباران، هفت شهر، ملک خورشید، من آنم که... رخ ساخته علی‌اکبر صادقی و مستندهای «استاد» «نقش ماندگار؛ علی‌اکبر صادقی» محصول فرهنگسرای ملل نمایش داده می‌شوند. این برنامه از ساعت ۱۷ و ۴۰ دقیقه امروز در تالار استاد ناصری خانه هنرمندان ایران برگزار می‌شود.

تنها‌گریه کن نیز اظهار امیدواری کرد که با استقبال جامعه فرهنگی و کتابخوان‌ها مواجه شود و افزود: اتفاقی که پس از انتشار تقریظ بر کتاب‌ها رخ می‌دهد، تولید آثار متنوع فرهنگی در قالب مستند، سرود، فیلم و... است. امیدواریم این اتفاق برای کتاب تنها‌گریه کن نیز رخ بدهد.

عطارزاده بر همین اساس به شعری اشاره کرد که نغمه مستشار نظامی برای کتاب تنها‌گریه کن سروده‌است. بند اول از ترکیب‌بندی به این شرح است:

حماسه بی‌زن و زن بی حماسه بی معناست / که مرد بی‌مدد عشق در جهان تنهاست

کجاست خانه سبزی بدون دستی گرم / که باغبان و پرستار و مرهم گل‌هاست

زن از نخست، اگر مادر است، اگر همسر / همیشه مظهر آرامش است و عطر مفاست

زنان لطافت تاریخی حکایتند / که قصه گرچه غم‌انگیز، صبر زن زیباست

شبیبه ساره صبور است و مثل مریم پاک / شبیه آسیه در مصر منجی موسی ست

زنان در رویدادهای تاریخ معاصر کشور، به اشرف سادات منتظری اشاره کرد و او را مهربانویی توصیف کرد که نمونه‌ای است از هزاران مادر شهیدی که جگرگوشه‌های نازنین خود را در دامن پرهمر و عاطفه و مطهر خود پروردند و درست هنگام لذت‌بردن از حیات فرزندان برنای خود، مخلصانه و برای حفظ و حراست از دین و آیین و سرزمین مقدس خود نه تنها مانع حضور آنان در صحنه‌های خوف و خون و خطر نشدند بلکه آنان را بدرقه کردند و افتخار دیگری را بر افتخارات خود افزودند.

علیرضا مختاری‌پور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور از این کتاب به بخشی اشاره کرد که شهیدمحمد معماریان هنوز یکساله بود و پزشکان از حیات او قطع امید کرده‌بودند و به استناد از متن کتاب نقل کرد: خانم منتظری با توسل به خاندان عصمت و طهارت شفای فرزندش را گرفت و پس از حیرت پزشک از معجزه شفای محمد، یک جمله به او گفت: ما بی‌صاحب نیستیم. آری اسلام صاحب دارد، انقلاب اسلامی صاحب دارد، ایران صاحب دارد، حرم اهل‌بیت صاحب دارد، ما بی‌صاحب نیستیم.»

شرحی از ترانه عشق

ایمان عطارزاده، رئیس حوزه ریاست دفتر حفظ و نشر آثار رهبر معظم انقلاب به مراسم رونمایی کتاب اشاره کرد و توضیح داد که تجربه دوره‌های گذشته پاسداشت ادبیات جهاد و مقاومت نشان می‌دهد انتشار توصیه، تحسین و تقریظ رهبر انقلاب بر آثار دفاع مقدس استقبال جامعه کتابخوان و مردم را به همراه داشته‌است. او درباره کتاب

علیرضا مختاری‌پور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در سخنانش به یک مقاله بلند اشاره کرد که پیشتر درباره نقش زنان در تاریخ معاصر ایران از مشروطه تا دفاع مقدس نوشته‌است. مختاری‌پور به نقل از برخی فرازهای مقاله اش اشاره کرد: شاید برای بعضی مردم ما خصوصاً نسل جوان کشور باورکردنی نباشد که بدانند زنان کشور ما چه نقشی حتی مسلحانه در دوران پیش از مشروطه، مشروطه و مقاطع مختلف تاریخی داشته‌اند. او همچنین نقل قول‌هایی از امام خمینی(ره) و نیز رهبر معظم انقلاب درباره زنان ذکر کرد که به نقش تعیین کننده آنها در انقلاب و دفاع‌مقدس اشاره داشت؛ در صدر این نقل قول‌ها، جمله‌ای از حضرت امام(ره) مربوط به ۵ اردیبهشت ۱۳۵۸ در شهر قم بود که به این شرح است: «بانوان رهبر نهضت ما هستند. ما دنبال‌روی شما هستیم و من شما را به رهبری قبول دارم و خدمتگزار شما هستم.»

مختاری‌پور ضمن اشاره به چندین مورد و اثبات تاثیرگذاری

گرچه به شکل ایده‌آلیستی و مطلوب انتظار می‌رود که قضاوت در رقابت‌های سینمایی و جشنواره‌فنی و ساختاری باشد اما نمی‌توان نقش سلیقه داوران را هم در این فضای ذوقی و هنری نادیده گرفت. با این پیشفرض احتمالاً با تغییر ترکیب داوران در هر جشن و جشنواره‌ای، نتیجه متفاوتی به‌دست می‌آید اما گاهی تصمیمات داوروی در یک رویداد، فراتر از این بحث‌های حتی سلیقه‌ای است و نمی‌توان به بعضی انتخاب‌ها یا دیدۀ تعجب نگاه نکرد. هرچند تأکید می‌کنیم که نقش سلیقه و علاقه در زمینه سینما و هنر پررنگ است و هر

سینماگر و مخاطبی به انتخاب‌ها و گزینه‌های محبوب خودش در میان اشخاص و آثار فکر می‌کند و خوش تر می‌دارد آنها برگزیده همه رقابت‌ها باشند اما در نگاهی منصفانه و کمی با فاصله و با لحاظ کردن متر و معیارها و استانداردها به نتیجه‌ای نزدیک به عدالت و انصاف رسید.

از مراسم سینمایی و تلویزیونی حافظ که مدعی برگزاری به‌صورت خصوصی و مستقل است، توقع و انتظار بیشتری می‌رود که برخی ملاحظات نگاه رسمی را هم نداشته باشد و انتخاب‌هایش در بخش‌های مختلف به استانداردها نزدیکتر باشد و تعارف‌های مرسوم را کنار بگذارد اما در همین جشن اخیر هم شاهد بودیم در برخی بخش‌ها و جایزه‌ها، ملاحظات و روبریاریستی و راضی‌کردن تقریباً همگی، چه در معرفی برگزیده‌ها و چه حتی در معرفی نامزدها ادامه داشت و جناب حافظ رویش نشد با فالش حال کسی را خراب کند. برویم چند تا از این مصداق‌های تعارفی را رصد کنیم و ببینیم تندیس‌های حافظ تا چه میزان به شایستگی تقسیم شد و ایراج‌میرزا خالی بود یا نه!

یک قهرمان بی‌چون و چرا

باوجود این‌که قهرمان هنوز در تیریس برخی مخالفت‌هاست و مسعود فراستی هم در یک ویدیوی کوتاه نسخه فیلم را با عباراتی چون «فیلم بیچاره و مفلوک» پیچید اما در نگاهی منصفانه و فارغ از برخی نقدها نمی‌توان به اهمیت قهرمان بی‌تفاوت بود. در میان نامزدهای بخش بهترین فیلم در جشن اخیر حافظ فیلم چندانی برای همواردی با قهرمان به لحاظ اهمیت موضوع و البته ساختار و میزان پیوستگی و تاثیرگذاری وجود نداشت. در میان رقبا، تنها «شنای پروانه» و «خورشید» شایسته رقابت با قهرمان بودند وگرنه نام‌بردن از فیلمی چون «خون‌شد» در این بخش فقط تکیه به نام و اعتبار سازنده‌اش مسعود کیمیایی است و ربطی به کیفیت خود فیلم ندارد. برای فیلم‌هایی چون «تومان» و «درخت‌گردو» هم دست بالا همین نامزدی کفایت می‌کرد و امیدی برای برگزیده‌شدن وجود نداشت. این برتری در بخش‌های بهترین کارگردانی و بهترین فیلمنامه هم قابل پیش‌بینی بود.

جذب حداکثری

به‌جز نامزدی ده بازیگر در هرکدام از بخش‌های بهترین بازیگر مرد و بهترین بازیگر زن که خودش عدد بالایی است و کمی از هیجان رقابت کم می‌کند، انتخاب دو برگزیده در این بخش‌ها هم بیشتر

نگاهی به انتخاب‌های

حافظی که قورب

خود فیلم‌ها و موقعیت و روند شخصیت اصلی در قصه کمک بگیریم، شاید جدیدی شایستگی بیشتری برای آن داشت. البته شاید فارغ از این دو نقش اصلی و احترام به بازی‌های خوب و درست جواد عزتی (شنای پروانه) و میرسعید مولویان (تومان)،

جسورترین انتخاب، بازی مخوف و درخشان مهدی حسینی‌نیا به نقش مصیب در شنای پروانه بود.

از نکات حاشیه‌ای این بخش، حضور خسته امیر جدیدی در مراسم بود که چندان نشانی از شادابی، صلابت و استایل

همیشگی اش نداشت و همچون یک قهرمان خسته به نظر می‌رسید. عکسسی که بخشی از لوح تقدیر از دستش‌ها شد، به‌خوبی حال و روز جدیدی را در شب جشن حافظ نشان می‌دهد.

شاید بتوان این شمایل خسته و دور از نشاط را عامدانه و واکنشی به هجمه‌های اخیر علیه فیلم قهرمان و فرهادی دانست.

در جشن اخیر حافظ، جوایزی چون بهترین دستاورد فنی و هنری (ارشا علی‌ستربی) و بهترین دستاورد فنی و هنری (ارشا)

اهدا شد که رقابتی نبود و برگزارکنندگان این مراسم خودشان برای این تجلیل‌ها بهره بردند. البته هر دو دلایل موجهی هم دارد و حضور قدرتمند و پرنفوذ صنعت سینمای ایران به‌ویژه در بخش توزیع و تازنده‌یاد اقدسی برای ارتقای هنر خطر بی‌دلکاری در سر

چندان جایی برای چرایی این قدردانی‌ها باقی نمی‌گذارد اما از همین دست قدردانی‌ها می‌توان روی جایزه داروان درنگ و بحث کرد. جواد عزتی باوجود این‌که شای‌ پروانه و زخم کاری این جایزه را به‌دست آورد اما جایزه به نوعی دلجویی برای انتخاب نشدن از او در بخ

بازیگر مرد درام سریال‌های تلویزیونی باشد.

درخشش زیرخاک

در بخش بهترین سریال تلویزیونی (که در مج